

cardano

 Klaverblad
verzekeringen

Kwartaalrapportage Duurzaam Beleggen | Tweede Kwartaal 2024

Inhoudsopgave

Voorwoord Klaverblad	3
<u>Nieuws en trends:</u> <u>ontwikkelingen in het tweede kwartaal</u>	4
<u>Beleggen met impact:</u> <u>impactobligaties</u>	5
<u>Stewardship in de praktijk:</u> <u>statistieken en casestudies</u>	6
<u>Beleggingsuniversum:</u> <u>nieuwe in- en uitsluitingen</u>	9
<u>Doelstellingen:</u> <u>voortgang</u>	10

Voorwoord Klaverblad

We helpen mensen om prettig en onbezorgd te leven. Voor ons is het vanzelfsprekend om een positieve bijdrage aan de maatschappij te leveren. Dus natuurlijk ondernemen we duurzaam. Dat doen we onder andere via onze beleggingen. Al onze beleggingen worden onderzocht op milieu-, sociale en bestuurs- (ESG) onderwerpen. Zo voldoen alle onze beleggingen aan de sociaal ethische principes van Klaverblad. Deze principes zijn opgenomen in het duurzaam beleggingsbeleid en noemen we het ethische kader. Daarnaast geven we met via beleggingen extra aandacht de thema's klimaat, Biodiversiteit, Water en Circulariteit.

Klimaat:

Klaverblad wil klimaatneutraal beleggen. Naast klimaatneutraliteit in 2050, heeft Klaverblad tussentijdse doelstellingen gedefinieerd, bijvoorbeeld een 50% reductie in 2030 ten opzichte van het basisjaar 2020. (pagina 10)

Biodiversiteit:

Klaverblad streeft ernaar om uiterlijk in 2050 een netto-positieve bijdrage te leveren ("net gain") aan het herstel van biodiversiteit. Daarnaast willen we in 2030 niet meer bijdragen aan ontbossing. (Actieplan gereed, rapportage in ontwikkeling)

Water:

Klaverblad wil waterneutrale portefeuilles in 2030. Dit betekent dat onze aandelenportefeuille niet mag bijdragen aan het onttrekken van water uit een omgeving waar water schaars is en waar de natuur de schaarste niet uit zichzelf kan aanvullen. (pagina 11)

Circulariteit:

Klaverblad wil circulariteit zo veel mogelijk stimuleren. Circulariteit zien we als een van de oplossingen om de druk op onze planeet te verlagen. In 2030 willen we dat de afvalproductie van de bedrijven waar we in beleggen 50% lager is dan in 2020. (Acties dienen te worden gedefinieerd)

Voor deze thema's definiëren we acties die we jaarlijks aanscherpen. Doordat we continu leren en er steeds meer data ter beschikking komt worden onze acties steeds concreter en beter meetbaar. Onze beleggingen passen we stapsgewijs aan. Dit doen we door:

- Het bepalen van ons beleggingsuniversum. Zo sluiten we bedrijven uit die niet passen bij onze doelstellingen of we investeren juist extra in bedrijven met een positieve bijdrage aan de thema's;
- gericht te investeringen in impact obligaties. Dit zijn obligaties of projecten en/of bedrijven die dat geld direct gebruiken om positieve impact te maken op onze thema's;
  - a. Eind 2024 willen we 12% impact obligaties in portefeuille hebben. (pagina 5)
  - b. In 2030 wil Klaverblad het aandeel van de beleggingen dat in lijn is met de eerste twee milieudoelstellingen van de EU-taxonomie, klimaatadaptatie en klimaatmitigatie, verdubbeld hebben ten opzichte van 2022. (rapportage is in ontwikkeling)
- samen met anderen of via onze vermogensbeheerders bedrijven aan te sporen om positief (of minder negatief) bij te dragen aan de thema's; (zie pagina 6 voor eerste verslaglegging, de rapportage is in ontwikkeling)

In samenwerking met Cardano gaan we deze doelstellingen realiseren en wordt op kwartaalbasis gerapporteerd. In deze rapportage leest u vanaf pagina 10 wat we in het afgelopen kwartaal hebben bereikt.

Nieuws en trends

Ontwikkelingen in het tweede kwartaal

In dit overzicht beschrijven we de laatste nieuwsfeiten en ontwikkelingen op het gebied van duurzaam beleggen.

EU-landen stemmen in met natuurherstelwet

In juni stemde de meerderheid van de Europese Raad in met de Europese verordening inzake natuurherstel. Het Europees Parlement had al eerder gestemd over deze nieuwe verordening, maar met verschillende lidstaten die tegen stemden, werd gevreesd dat de verordening niet de vereiste meerderheid van de Europese milieuministers zou behalen.

De verordening heeft tot doel maatregelen te nemen om ten minste 30% van de aangetaste ecosystemen in Europa tegen 2030 te herstellen, in lijn met het Global Biodiversity Framework. In 2050 zou 90% van de aangetaste natuurgebieden een herstelplan moeten hebben. Dit is de eerste keer dat een verordening wordt aangenomen die niet alleen natuur behoudt, maar zich vooral richt op herstel. Betere kwaliteit van natuur kan grote voordelen hebben voor Europese burgers. Het leidt tot schoner water en schonere lucht en maakt landen veerkrachtiger tegen klimaatextremen. Herstel van biodiversiteit is ook noodzakelijk voor de landbouwsector, die afhankelijk is van gezonde bodems en goed functionerende ecosystemen.

De verordening stuitte eerder dit jaar op hevige weerstand, vooral van boeren. Zij vrezen dat strengere natuurregels hun bedrijf bedreigen. Het blijft onzeker of het Europese hof alsnog een einde zal maken aan de verordening, aangezien de Oostenrijkse premier beweert dat de Oostenrijkse Minister van Milieu niet de bevoegdheid had om vóór de verordening te stemmen.

WHO-studie over niet-overdraagbare ziekten

In juni 2024 publiceerde de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) haar rapport "Commercial Determinants of Non-communicable Diseases in the WHO European Region"², waarin activiteiten en trends van de commerciële en private sector worden belicht die de gezondheid

Maureen Luijk
Sustainable Finance Regulation
Expert

Arjan Ruijs
Head of Sustainability Policy &
Methodology

van de bevolking beïnvloeden. Volgens het rapport zijn niet-overdraagbare ziekten (non-communicable diseases – NCD's) verantwoordelijk voor 90% van de sterfgevallen in de WHO Europese regio, waarvan bijna twee derde van deze sterfgevallen direct kan worden toegeschreven aan te voorkomen risicofactoren. Slechts vier grote commerciële producten, namelijk alcohol, tabak, ultra-bewerkte voedingsmiddelen en fossiele brandstoffen, evenals beroepspraktijken die blootstelling aan schadelijke stoffen en verwondingen met zich meebrengen, zijn samen verantwoordelijk voor 2,7 miljoen sterfgevallen per jaar (bijna 25% van alle sterfgevallen gemiddeld), ofwel bijna 7.500 sterfgevallen per dag in de Europese regio.

Geen enkel Europees land zal naar verwachting de duurzame ontwikkelingsdoelen van de VN halen om de stijging van obesitas te stoppen of het roken onder mensen van 15 jaar en ouder met 30% te verminderen tegen 2025. Volgens de WHO zijn commerciële partijen, met hun gemeenschappelijke bedrijfsstrategieën die schadelijk zijn voor de publieke en planetaire gezondheid, grotendeels in staat de kosten van de schade die ze veroorzaken te externaliseren, wat verdere schade stimuleert: een systeemprobleem. Dit moet dringend worden aangepakt om de gezondheid op lange termijn te verbeteren.

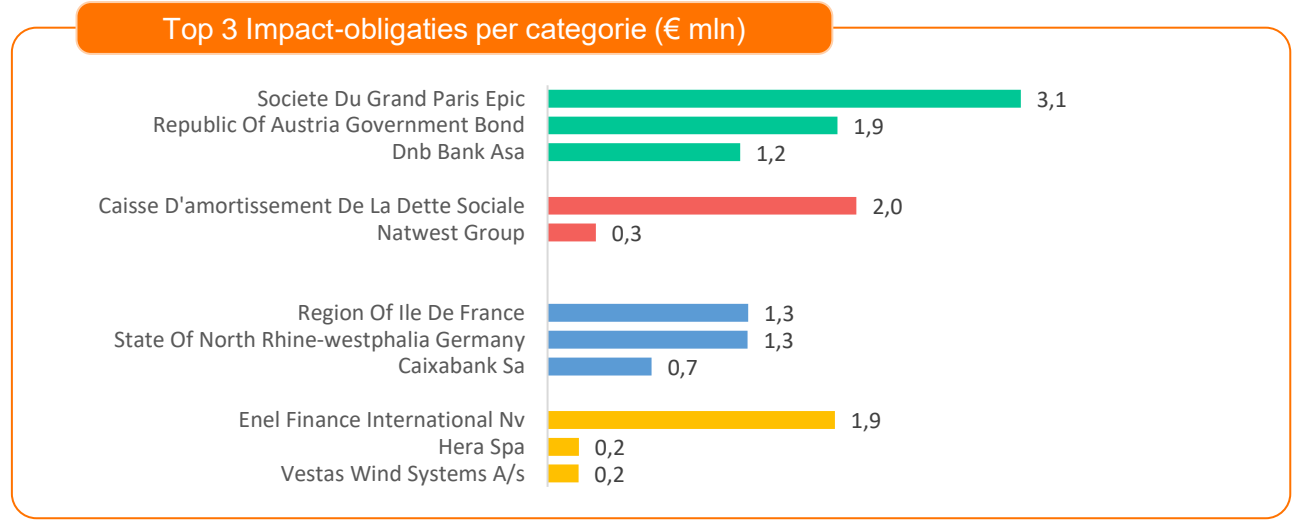
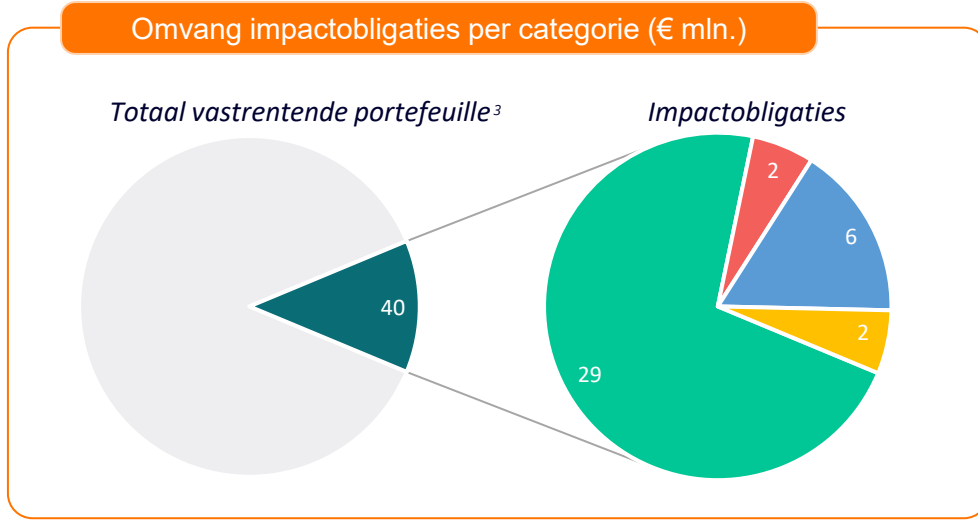
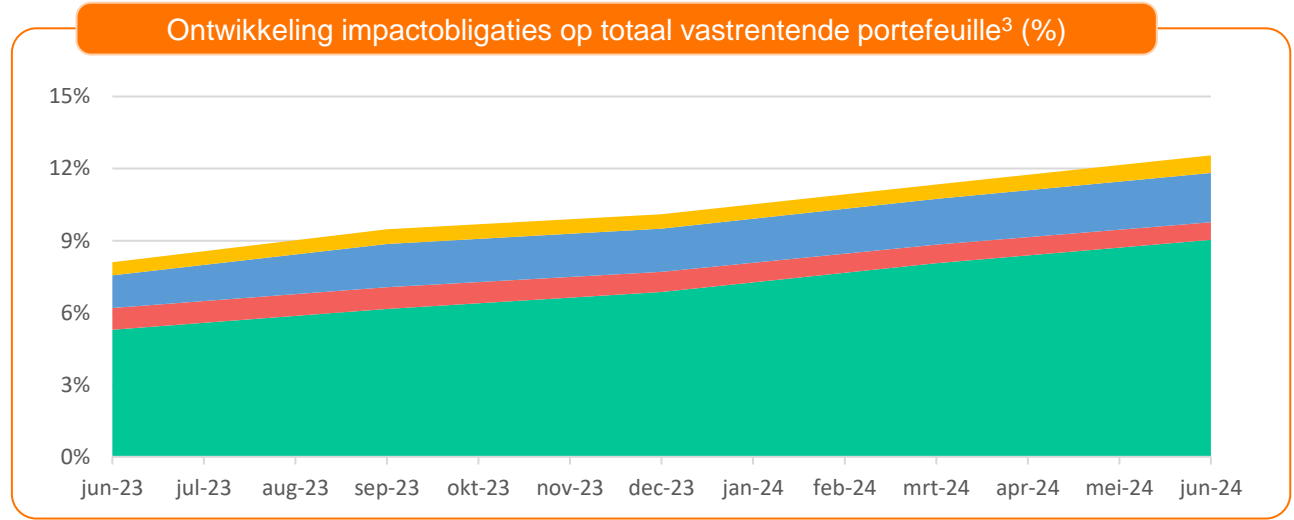
Beleggen met impact

Impactobligaties

Impactobligaties passen bij de ambitie zo breed mogelijk bij te dragen aan de financiering van duurzame activiteiten. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende categorieën van impactobligaties¹, waarbij wordt aangesloten bij internationale standaarden zoals de *Green Bond Principles*:

- Groen
- Sociaal
- Duurzaam
- Sustainability-linked²

Per het einde van het tweede kwartaal van 2024 is er bijna € 40 miljoen belegd in impactobligaties. Daarmee is 12,6% van de vastrentende portefeuille³ in impactobligaties belegd.

¹ De wijze waarop obligaties worden beoordeeld en gecategoriseerd staat omschreven in het [beoordelingsraamwerk voor impactobligaties van Cardano](#)
² Sustainability-linked bonds (SLB's) zijn obligaties waarbij de uitgever minder rente op de obligatie betaalt als vooraf vastgestelde duurzame doelstellingen worden gehaald.
³ Exclusief hypotheken

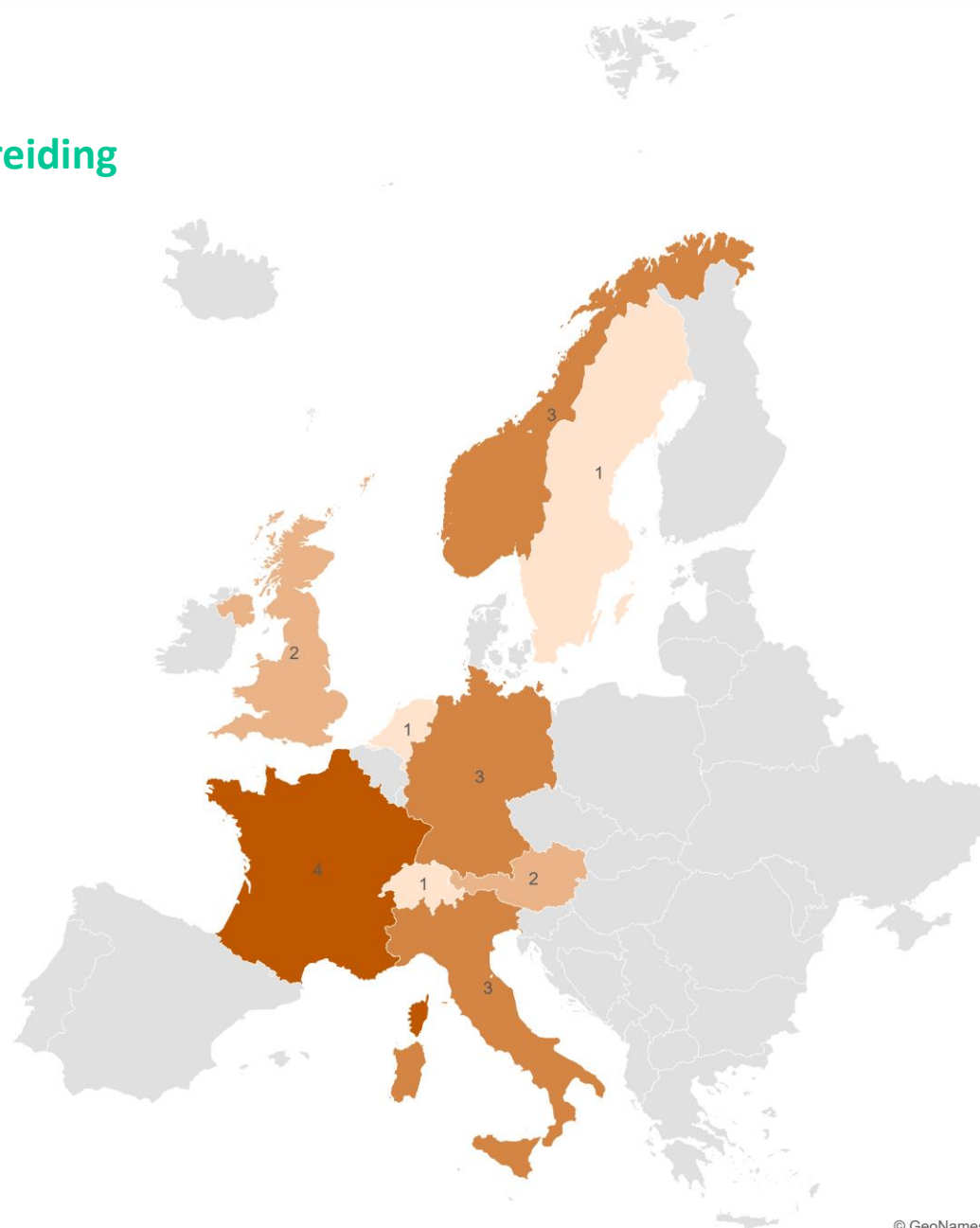
Stewardship

Aantal engagements en geografische spreiding

16
aantal ondernemingen
met engagements

20
aantal engagements

2
aantal engagements waar
niet meer aan wordt
deelgenomen vanwege
desinvestering¹

Aantal
engagements
per land

¹ GALP Energia SA & Solvay SA

Stewardship

Aantal engagements en geografische spreiding

Naam	Sector	Onderwerp
Aker Bp Asa	Olie, gas & andere fossiele brandstoffen	Klimaatverandering
Aktiebolaget Volvo	Bouwmaterialen	Klimaatverandering
Bp P.l.c.	Olie, gas & andere fossiele brandstoffen	Klimaatverandering
Compagnie Generale Des Etablissements Michelin S.c.a.	Automobiele industrie	Klimaatverandering
E.on Se	Elektrische distributie & transmissie	Klimaatverandering
Enel - Spa	Nutsbedrijf	Klimaatverandering
Eni S.p.a.	Olie, gas & andere fossiele brandstoffen	Klimaatverandering
Equinor Asa	Olie, gas & andere fossiele brandstoffen	Klimaatverandering
L'air Liquide Societe Anonyme	Chemie	Klimaatverandering
Mercedes Benz Group	Automobiele industrie	Klimaatverandering
Nestle S.a.	Voedsel, drank & tabak	Klimaatverandering
Omv Aktiengesellschaft	Olie, gas & andere fossiele brandstoffen	Klimaatverandering
Royal Dutch Shell Plc	Olie, gas & andere fossiele brandstoffen	Klimaatverandering
Stellantis	Automobiele industrie	Klimaatverandering
Total Sa	Olie, gas & andere fossiele brandstoffen	Klimaatverandering
Volkswagen Ag	Olie, gas & andere fossiele brandstoffen	Klimaatverandering

Stewardship

In de praktijk: verlenging van en meer nadruk op actie binnen het Climate Action 100+ (CA100+) initiatief

Klaverblad is via Cardano aangesloten bij het Climate Action 100+ (CA100+) initiatief, het grootste door investeerders geleide initiatief op het gebied van klimaat. Het initiatief, waarin namens Klaverblad engagement wordt gevoerd met 14 bedrijven, ging in 2024 een belangrijke nieuwe fase in, waarbij het engagementprogramma is verlengd tot 2030. Deze volgende fase benadrukt de verschuiving van klimaatgerelateerde openbaarmakingen door bedrijven naar de tastbare uitvoering van de gepubliceerde klimaattransitieplannen. Het initiatief heeft bovendien de kerndoelstellingen aangepast, waarbij meer de nadruk wordt gelegd op de rol en verantwoordelijkheid van bestuursorganen, actieve reductie van de uitstoot van broeikasgassen en meer transparantie.

Een van de belangrijkste ontwikkelingen in 2024 is de uitbreiding van het aantal beleggers. CA100+ introduceerde daarbij nieuwe rollen zoals "leidende sectorinvesteerders" en "leidende thematische investeerders" om specifieke sectorale en thematische uitdagingen beter aan te pakken. Dit maakt gerichtere en effectievere engagementstrategieën mogelijk, die erop gericht zijn ervoor te zorgen dat bedrijven effectief en tijdig de transitie naar een netto-nul-uitstoot maken.

Daarnaast heeft CA100+ de 'Net Zero Company'-benchmark verbeterd, een instrument dat wordt gebruikt om de voortgang van bedrijven in de richting van klimaatdoelstellingen te beoordelen. De bijgewerkte benchmark biedt beleggers betere

instrumenten om de acties van bedrijven te monitoren en te beïnvloeden, en ervoor te zorgen dat deze in lijn zijn met de doelstellingen van het Akkoord van Parijs.

Over het geheel genomen markeren de ontwikkelingen in 2024 in het CA100+-initiatief een cruciale verschuiving van toezeggingen naar concrete acties, die de urgentie van de mondiale klimaatcrisis en de noodzaak van versnelde klimaatactie van bedrijven in het komende decennium weerspiegelen.

Beleggingsuniversum

Nieuwe in- en uitsluitingen

Alle investeringen worden onderzocht op environmental, sociale en governance (ESG) kwesties. De beoordelingscriteria voor deze onderwerpen zijn vastgelegd in het investeringsbeleid op basis van principes die onder andere verband houden met mensenrechten, fundamentele arbeidsrechten, corruptie, milieuvuiling, wapens, dierenwelzijn en integriteit. Deze principes zijn afkomstig van internationale verdragen, overeenkomsten en beste praktijken. Er wordt ook beoordeeld of bedrijven de capaciteit hebben zich aan te passen aan doorlopende overgangen naar een meer duurzame samenleving. Bedrijven die deze capaciteit missen, creëren financiële risico's voor de beleggingsportefeuille en kunnen worden uitgesloten van investeringen.

Landen

Er zijn geen landen in- of uitgesloten op basis van periodieke screening.

Bedrijven

De volgende bedrijven zijn in- of uitgesloten op basis van periodieke screening:

- General Electric Aerospace: Het bedrijf is uitgesloten vanwege betrokkenheid bij de levering van conventionele wapens aan controversiële regimes.
- Tauron Polska Energia Spolka Akcyjna: Het bedrijf is niet langer uitgesloten doordat het bedrijf sinds 2022 de afhankelijkheid van thermische kolen voor energieopwekking sterk heeft verlaagd en inzet op de transitie naar duurzame energiebronnen.

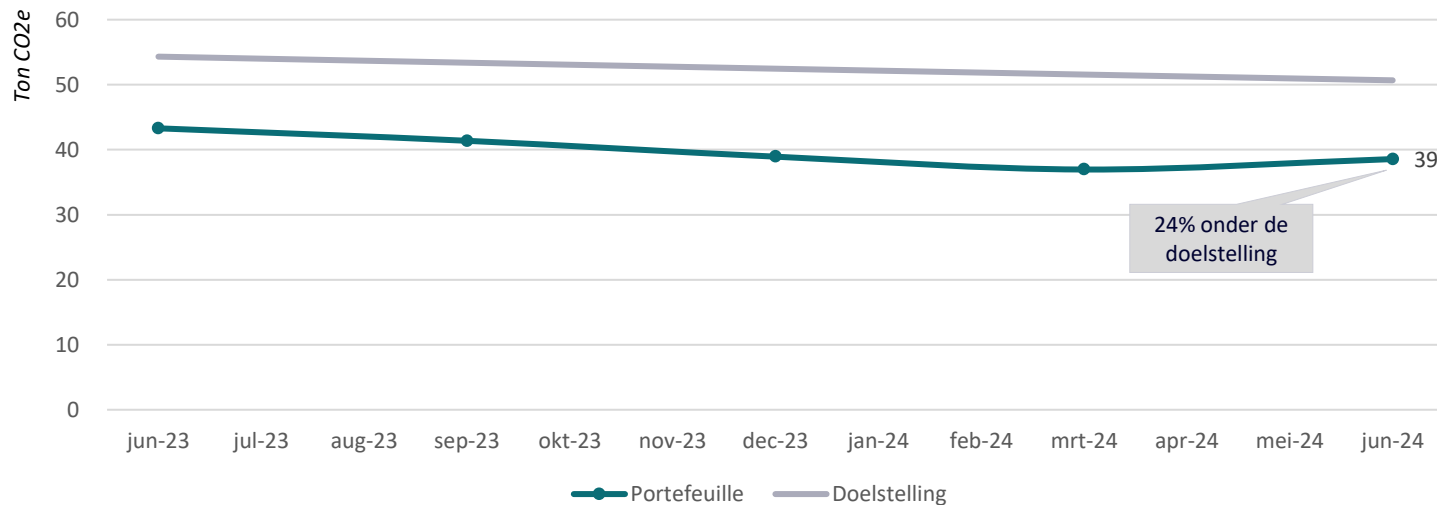

Nadja Franssen
Sustainability Research Team Lead

Doelstellingen

Voortgang op CO₂e-reductie – scope 1 & 2

Ontwikkeling van CO₂e-voetafdruk (scope 1 en 2) per miljoen belegde euro voor bedrijven¹

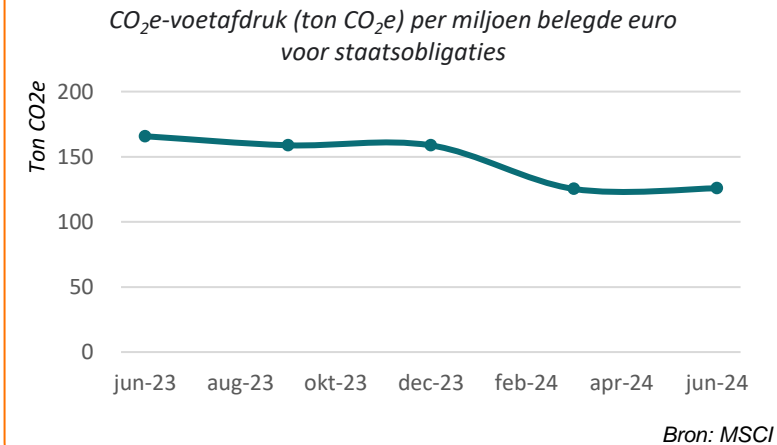

De langetermijndoelstelling is om uiterlijk in 2050 een klimaatneutrale beleggingsportefeuille te realiseren. Deze doelstelling is in lijn met kwantitatieve projecties in het anderhalve graden scenario van het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC). Naast klimaatneutraliteit in 2050, heeft Klaverblad tussentijdse doelstellingen gedefinieerd, bijvoorbeeld een 50% reductie in 2030 ten opzichte van het basisjaar 2020.

De CO₂-voetafdruk is met zeven procent toegenomen ten opzichte van het vorige kwartaal maar blijft ruim onder de reductiedoelstellingen. De toename is met name te verklaren doordat er meer wordt belegd in onder andere het cementbedrijf Heidelberg Materials en het transportbedrijf A.P. Møller-Mærsk. Deze bedrijven hebben een relatief hoge CO₂-uitstoot maar hebben beiden, respectievelijk in 2023 en 2024 toegezegd, door de SBTi-gevalideerde doelstellingen om hun uitstoot in lijn met het 1,5 graden scenario te reduceren.

Bron: MSCI

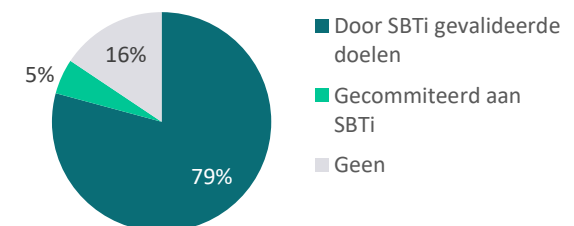
Ontwikkeling van CO₂e-voetafdruk voor staatsobligaties²

Bron: MSCI

Op wetenschap gebaseerde reductiedoelstellingen

Percentage van beleggingen in bedrijven in CO₂-intensieve sectoren³ met wetenschappelijke reductiedoelstellingen

Bron: MSCI

¹ Voor 90% van de portefeuille is er gerapporteerde of geschatte data beschikbaar met een datakwaliteitsscore van 2,2 (1 = hoogste kwaliteit; 5 = laagste kwaliteit).

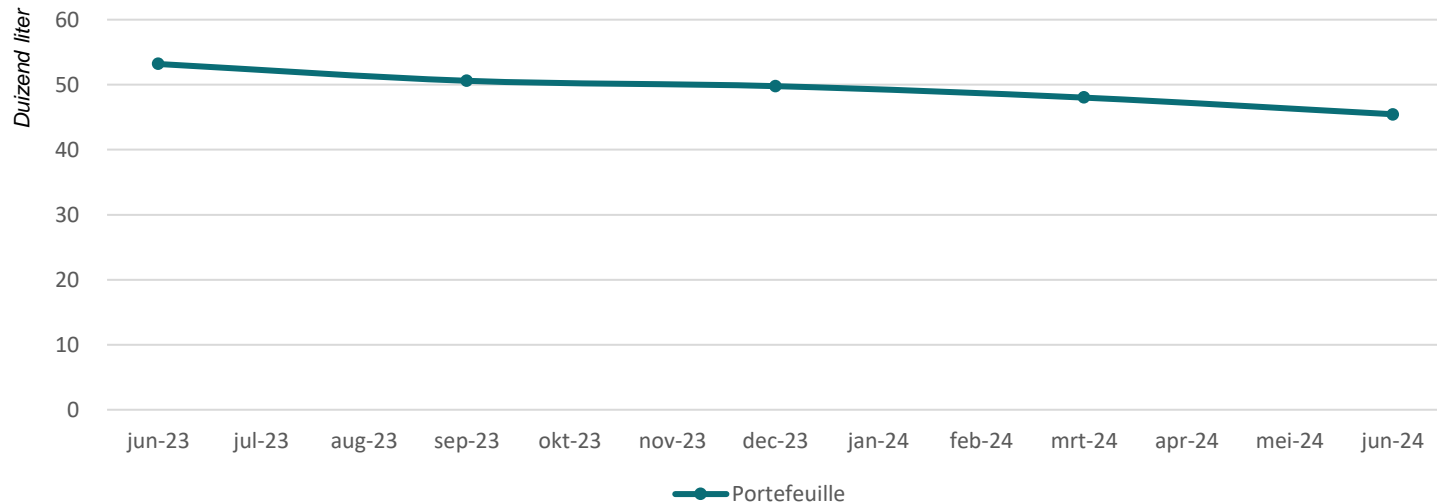
² CO₂e-voetafdruk wordt separaat gerapporteerd voor bedrijven en staatsobligaties in lijn met de PCAF methodologie, waarbij de economische activiteiten binnen een land wordt meegenomen in de berekening van de CO₂e-voetafdruk van staatsobligaties

³ CO₂-intensieve sectoren: luchtvaart, auto-industrie, chemie, bouwmaterialen, nutsvoorzieningen, metalen en mijnbouw, en olie en gas

Doelstellingen

Voortgang op reductie waterverbruik

Ontwikkeling waterverbruik (liter) per miljoen belegde euro

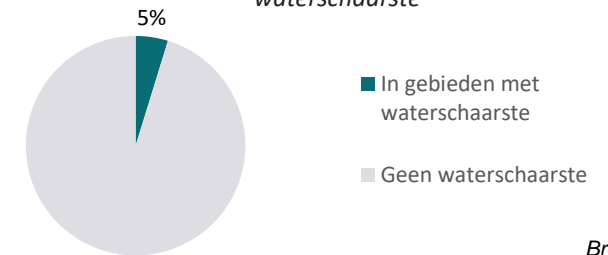
Hoewel er nog geen doelstelling is gedefinieerd voor het waterverbruik van bedrijven met activiteiten in waterschaarse gebieden, wordt deze indicator wel mee gewogen in beleggingsbeslissingen en wordt de ontwikkeling van het waterverbruik in de portefeuille gemonitord.

Op basis van de afgelopen drie maanden is de watervoetafdruk met tien procent gedaald. Deze afname is te verklaren doordat de watervoetafdruk van het verpakkingsbedrijf Smurfit Kappa niet meer wordt meegerekend omdat het niet meer wordt aangemerkt als actief in een regio met waterschaarste.

Bron: MSCI

Beleggingen in gebieden met waterschaarste

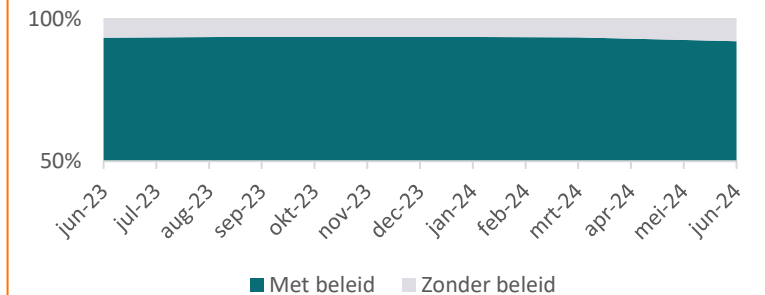
Percentage van beleggingen in bedrijven actief in gebieden met waterschaarste

Bron: MSCI

Reductiedoelstellingen voor watervoetafdruk

Percentage van beleggingen in bedrijven met of zonder initiatieven om het waterverbruik te verminderen¹

Bron: Sustainalytics

¹ Datadekking is nog gering (<10% van de portefeuille), maar zal in de toekomst verbeteren aldaar bedrijven die onder de CSRD vallen hierover moeten gaan rapporteren.

cardano

Cardano | Weena 690, 21e etage, Postbus 19293, 3001 BG Rotterdam The Netherlands
T: +31 (0)10 206 1300 | E: info@cardano.com | W: cardano.com

Cardano Asset Management N.V. is onderdeel van de Cardano Group
en statutair gevestigd te Rotterdam - KvK-nummer: 30143634

Disclaimer

Cardano Asset Management N.V. (voorheen ACTIAM N.V.) en Cardano Sense B.V. (ACTIAM Sense B.V.) (gezamenlijk Cardano) streven ernaar om nauwkeurige en actuele informatie te verstrekken uit betrouwbare bronnen. Cardano staat echter niet in voor de juistheid en volledigheid van de informatie die in dit document wordt gegeven (hierna te noemen: informatie). De informatie kan technische of redactionele onnauwkeurigheden of typografische fouten bevatten. Cardano geeft geen garanties, expliciet of impliciet, met betrekking tot de vraag of de informatie juist, volledig of actueel is. Cardano is niet verplicht om de informatie aan te passen of om onnauwkeurigheden of fouten te corrigeren.

De ontvangers hiervan kunnen geen rechten ontleen aan deze informatie. De informatie in deze presentatie is gebaseerd op historische gegevens en is geen betrouwbare bron voor het voorspellen van toekomstige waarden of koersen. De informatie is vergelijkbaar met, maar mogelijk niet identiek aan de informatie die door Cardano voor interne doeleinden wordt gebruikt. Cardano garandeert niet dat de kwantitatieve opbrengsten / winsten of andere resultaten met betrekking tot de verstrekte informatie gelijk zullen zijn aan de potentiële winsten en resultaten volgens de prijsmodellen van Cardano.

Het is niet toegestaan de informatie te vermenigvuldigen, reproduceren, distribueren, verspreiden of tegen vergoeding beschikbaar te stellen aan derden, of voor commerciële doeleinden te gebruiken zonder de voorafgaande uitdrukkelijke, schriftelijke, toestemming van Cardano.

De bespreking van risico's met betrekking tot informatie kan niet worden beschouwd als een volledige opsomming van alle terugkerende risico's. De informatie mag door de ontvanger niet worden geïnterpreteerd als zakelijk, financieel, investeringsadvies, hedging-, handels-, juridisch, regulerend, fiscaal of boekhoudkundig advies. De ontvanger van de informatie is zelf verantwoordelijk voor het gebruik van de informatie. De beslissingen op basis van de informatie zijn voor rekening en risico van de ontvanger.

De informatie is uitsluitend bedoeld voor professionele en institutionele beleggers in de zin van artikel 1:1 van de Wet op het Financieel Toezicht (Wft) en is niet bestemd voor US Persons als gedefinieerd in de United States Securities Act of 1933 en mag niet gebruikt worden voor het werven van investeringen of inschrijven op effecten in landen waar dit niet is toegestaan door de lokale toezichthouder of wet- en regelgeving.

Met betrekking tot diensten verleend door Cardano Asset Management N.V.: De informatie is uitsluitend opgesteld ter informatie en is geen aanbod (of uitnodiging):

- om effecten of een ander beleggingsproduct te kopen of verkopen
- om deel te nemen in een handelsstrategie;
- tot het verlenen van een beleggingsdienst.

Bepaalde informatie in dit document (de "informatie") is afkomstig van/auteursrechtelijk beschermd door MSCI Inc., MSCI ESG Research LLC, of hun dochterondernemingen ("MSCI"), of informatieleveranciers (samen de "MSCI-partijen") en kan zijn gebruikt om scores, signalen of andere indicatoren te berekenen.

De informatie is uitsluitend bestemd voor intern gebruik en mag niet geheel of gedeeltelijk worden gereproduceerd of verspreid zonder voorafgaande schriftelijke toestemming. De informatie mag niet worden gebruikt voor, en vormt ook geen aanbod om effecten, financiële instrumenten of producten, handelsstrategieën of indexen te kopen of verkopen, of deze te promoten of aan te bevelen. Sommige fondsen kunnen zijn gebaseerd op of gekoppeld aan MSCI-indices, en MSCI kan worden gecompenseerd op basis van het beheerd vermogen van het fonds of andere maatstaven.

MSCI heeft een informatiebarrière opgeworpen tussen indexonderzoek en bepaalde informatie. Geen van de informatie kan op zichzelf worden gebruikt om te bepalen welke effecten moeten worden gekocht of verkocht of wanneer ze moeten worden gekocht of verkocht. De informatie wordt verstrekt "zoals deze is" en de gebruiker aanvaardt het volledige risico van elk gebruik dat hij maakt of laat maken van de informatie.

Geen enkele MSCI-partij garandeert de originaliteit, nauwkeurigheid en/of volledigheid van de informatie en elke MSCI-partij wijst uitdrukkelijk alle expliciete of impliciete garanties van de hand. Geen enkele MSCI-partij is aansprakelijk voor fouten of weglatingen in verband met deze informatie, of voor enige aansprakelijkheid voor directe, indirecte, speciale, punitieve, gevolg- of enige andere schade (inclusief gederfde winst), zelfs als zij op de hoogte is gesteld van de mogelijkheid van dergelijke schade."